

Felelős szerkesztő:  
**MURÁNYI JÓZSEF.**  
Szerkesztőség:  
Kassa, Kossuth-utca 16.  
Telefon: 150.  
Megjelenik minden nap  
délután 5 órakor.  
Egyes szám **2** krajeár.  
(4 fillér.)  
Kéziratot nem ad vissza  
a szerkesztőség.

# NAPLÓ

**KASSA, CSÜTÖRTÖK, 1908. MÁJUS 14.**

**NEGYEDIK ÉVFOLYAM. — III. SZÁM.**

Előfizetési árak:  
Kassán:  
Egész évre . . . 14.— K  
Fél évre . . . 7.— „  
Negyed évre . . . 3.50 „  
Egy óra . . . 1.20 „  
Vidéken:  
Egész évre . . . 20.— K  
Kiadóhivatal:  
Kassa, Kossuth-utca 16.  
Telefon: 150.  
Hirdetések petit sor szá-  
mitással díjszabás szerint.

## Negyvennyolcas zászló alatt

Kassa, május 13.

Küszöbön az általános választói jog. A korszakalkotó reform beletöri a koalíciós átmeneti időszak alkotásait s a nemzet újabb ítélet hozatalra hivatik fel. Egy kiszámíthatatlan alakulás esélyei előtt politikai örültség volna, ölbe tett kézzel várni mit rejt a jövő. Nem is teszi a néppárt, nem is teszi a szociáldemokrata párt, mely már is trenirozza magát az első általános választáson kifejtendő mérközésre.

A néppárt a lázas mohósággal szervezkedő katolikus népszövetségek sáncái közé huzódik, ott várja a döntő küzdelmet, onnan véli kivédeni a csapásokat, melyeket legnagyobb, legerősebb ellenfele a szociáldemokrácia, a maga imponálóan szervezett és kitünően fegyelmezett ember gyűrűje által majdan rá mér. Természetesen tulságos jóhiszeműség kell ahhoz, hogy a néppárti szervezkedést úgy tekintsük, mint pusztán a szociáldemokrácia ellen formálódó hadgyűjtést. Számos alkalom igazolja, hogy a néppártnak nyíltan be nem vallott kimutatható célja az is, hogy a függetlenségi pozíciókba bevonuljon. Hol ez a nehéz feladat sikerrel nem kecsegtet, ott a néppárt azzal is megelégszik, hogy a 48-asok alatt lazítja a talajt.

Amikor ez a látható és érezhető készülődés már megindult, nagyon természetesnek, sőt mi több, az elérkezett időpont elodázhatatlan kötelességének kell tekintenünk a függetlenségi és 48-as párt éber körültekintését. Rövid időközökben már másodszer jelzi Kossuth Ferenc, pártunk, a függetlenségi és 48-as párt jövő feladatait.

Első ízben a kereskedelmi miniszterium bankettjén adta ki a jelszót: egyesüljön a nemzet egy táborba a 48-as zászló alá. Most a pécsi Kossuth szobor leleplezésén említi: „közel vagyunk ahhoz az időhöz, amidőn az egész nemzet negyvennyolcas pártivá lesz, mely nagy negyvennyolcas

*párt magának egy hosszú időre munkaprogrammot állapíthat meg és e munkaprogramm keretében magához ölélhet mindenkit, aki hazáját szereti és magyar!*“

Kossuth Ferenc beszéde, mely nagy politikai perspektívát tár fel, érthető feltűnést keltett úgy az aktív politikusok között mint a magyar sajtóban. A különböző pártok és pártárgyalatok véleményei kikristályosító lapokban széles kommentárral kísérik a pécsi nyilatkozatot s a 67-es irányu lapok is megállapítják, hogy 67-es irányu tömörülés ebben az országban jó időre nem lesz, mert előfeltételei hiányoznak. Az egyedül szükséges és kívánatos ut tehát, valamennyi magyar embernek egy zászló alá, a 48-as pártba való olvadása. Ez a jövő politikája.

Hogy Kossuth Ferenc másodszer hangsúlyozza az egyesülés szükségét, az bizonyára nem véletlen dolga s több, mint egyszerű politikai jóslat. Szinte arra enged következtetni, hogy a nagy politika kuliszái mögött érdemleges tranzakciók folyhatnak a pártok vezető emberei között s ezek a tárgyalások már olyan eredményt érleltek meg, hogy felesleges a pártok beolvadását a 48-as pártba tovább titkolni.

Ha sejtésünk nem csal, ennek fölötté örülnünk kell. A pártokra szakadt nemzet gyenge nemzet. Egy hatalmas tábor számláló párt, melyben minden jóra való, tiszta szándéku magyar egyesül, viszont kemény bástyája a nemzetnek minden külső és belső ellenség támadása ellen. Ausztria örökösén gáncsot vet állami függetlenségünk előrehaladása elé s ezt a gonosz törekvést önkéntelenül támogatja az olyan magyar párt, mely az Ausztriával való gazdasági közösség híve. Belső ellenségeink, a nemzetiségek meddőnek fogják találni folytonos agyarkodásukat, ha az egész magyarság egy pártban egyesül s arra törekszik, hogy ezt az országot önállóvá és magyarrá tegyék. Az új alakulás elé, mely nyugalmat szerez a nemzetnek s annak erőit egy nagyszabásu, évtizedekre szóló munkaprogramm szolgálatába szólitja, örömmel és lelkesedéssel nézhetünk.

## Tüdőbetegek gondozása Kassán.

„Dispensaire.“

### A József szanatórium egylet ülése.

A József szanatórium egyesület kassai választmánya tegnap délután 6 órakor a városháza nagytermében Takács Menyhért dr. elnöklete alatt ülést tartott.

Takács Menyhért dr. megnyitja az ülést s üdvözli a nagy számmal megjelent választmányi tagokat. Őszinte köszönetet mond Münster Tivadarnénak, hogy betegsége után ismét megjelent a választmány ülésén és részt kér a jótékony munkában. Fájó szívvel emlékezik meg *Melczér Georgina* bárónő elhunytáról s indítványozza, hogy nemes emléket jegyzőkönyvben örökítsék meg. Ezután néhány folyó ügy elintézése után az elnök jelzi, hogy dr. *Hartmann Elek* orvos, tervezetet fog előadni a tüdőbeteg gondozó intézet (dispensaire) felállításáról.

A pénztári jelentés szerint a választmány számadásait 872 korona tiszta haszonnal zárta le. A tagdíj hátralékok behajtása ügyében a jövő ülésen határoznak. A választmány elhatározza, hogy június elején jótékony népünnepelet rendez. A rendezés dolgát Münster Tivadarné urnő intézi.

*Hartmann Elek* dr. orvos azután részletesen kifejti a tüdőbeteg gondozó intézet tervét. Szakelőadások során már megvilágították a tüdővész elleni védekezés módjait. Első és legfontosabb védekezés, a szanatórium. De szanatóriumot nem lehet mindenütt felállítani. Más fegyver is kell a pusztító betegség elleni védekezésben. Ez volna a dispensatorium. Külföldön ez az intézmény nagyon bevált s üdvös hatását konstatálni lehet. A dispensatorium első feladata közé tartozik, hogy felkutatja a tüdőbetegeket s orvosi segítségükről gondoskodik. Miután a tüdőbajt megállapította, kioktatja a beteget, hogy kell őrizkednie, hogy egészségét visszanyerje és másokra bajt ne hozzon.

Felügyel arra, vajlon a tüdőbeteg a nyert orvosi utasítások szerint él-e, azokat betartja-e, s ahol az anyagiak akadályozzák az óvó intézkedést, ott gondoskodik az intézet a betegek anyagi segélyezéséről. Az intézet hatáskörébe tartozik a felgyógyultak számára munka szerzése.

Az orvosi kezelés nem tartozik az intézet hatáskörébe, mert a legtöbb tüdőbeteg ezzel el van látva részint a munkásbiztosító pénztár, részint az országos betegápolási alap terhére irt ingyenes gyógykezeléssel. Csak a csekélyebb rész szorulna orvosi kezelésre, s ezektől a tüdőbeteg gon-

## Cabaret-művész-est

Gyöngyi Izsó, Gyöngyi Jolán, Nógrádi Gizi, Pápai Lajos, Simándi József, Bartha István szereplők.

Jegyek Quiersfeldnél kaphatók.

szerdán csütörtökön a Schalkházban.

dozó természetesen nem zárja el az orvosi kezelést, amennyiben az intézetben egy orvos tartana állandó rendelést, hetenkint kétszer vagy háromszor s ugyanaz teljesítene a köpetvizsgálatot.

A helyiséget a város adja s az anyagi támogatásra föl kell kérni az összes kassai jótékony egyleteket. Hogy szükség van ilyen intézményre, mutatja a statisztika, mely a tüdőbetegség rohamos terjedéséről tesz tanúságot. Ha indítványát a választmány elfogadja, úgy szűkebb bizottság kiküldését kéri, mely hivatva van megállapítani, minő mértékben számíthat támogatásra a tüdőgondozó intézet. Ennek megállapítása után záros határidőn belül a részleteket is letárgyalják s a központi küldöttel együtt megteszik a végleges döntést ez ügyben.

*Takács Menyhért dr.* hálás köszönetet mond a választmány nevében Hartmann Elek dr. orvos előadásáért s indítványára a szűkebb bizottság elnöke lett: *Dr. Wandracsek Jenő* városi főorvos, tagjai: *dr. Hartmann Elek, dr. Senka József, dr. Klekner Alajos, Beziák Ferenc, Horváth Lajos és Matzner Samuel.*

## A magyarság szolgálatában

*Az abauji és kassai közművelődési egyesület tegnap délután ülést tartott, melyben téli működéséről történt jelentés.*

Az abauji és kassai közművelődési egyesület tegnap délután *Takács Menyhért dr.* elnöke alatt, a vármegyeháza kistermében választmányi ülést tartott.

*Puky Endre dr.* alispán, az egyesület agilis ügyvezető elnöke a kulturfeladatok átérzésének melegítő sugárzó jelentést adott elő a közművelődési egyesület téli munkaprogramjáról. Felemlíti, hogy a kulturális egyesület a télen dohánygyári kezdő és haladó, továbbá Frank-gyári munkások részére magyar nyelvi tanfolyamokat rendezett. A tanítás lelkes munkáját *Duke, Manczos és Vincze* kassai községi elemi iskolai tanítók végezték buzgó odaadással. A tanfolyamnak 64 hallgatója volt. Lehetek volna többen is, ám a munkások egy része huzódott a tanfolyamtól, mert a külvárosi nép részéről csufolódásnak van kitéve. Ezen majd úgy segítenek, hogy a jövőben a gyártelep területén rendezik a tanfolyamokat. Még pedig november 25-iki kezdettel, egészen március 15-ig, amikor is ünnepélyesen bekezesztik a tanfolyamot.

Az elmúlt hónapban rendezett műkedvelői előadás 1263 korona 71 fillérrel gyarapította az egyesület vagyonát.

Az egyesület által a falusi gyermekek által e hónapban rendezett két színelőadás 272 koronába került, amennyiben Komjáthy a reá eső 100 koronát az egyesület számára felajánlotta. Ezzel kapcsolatosan *Puky alispán* felveti az eszmét, hogy jó volna, ha írónk egy hazafias tárgyú gyermekelőadás megírására vállalkoznának. Indítványozza, hogy az egyesület keresse meg e tárgyban Rákósi Jenőt, minden magyarosító törekvés apostolát, hogy segítse elő egy ilyen írói feladat teljesedését.

Jelenti az alispán, hogy az *Uránia* tudományos egyesület ajánlkozott 12 előadásra terjedő munkás gimnáziumot Kassán rendezni. Miután az egyesület törekvése más irányban halad, ennek az ajánlatnak az elősegítését más kulturális intézmény, talán a Kazinczy-Kör vállalhatja.

Felsőkemenczén könyveket kértek az egyesülettől. Az alispán gondoskodott, hogy 100 korona értékű könyvet kapjanak.

Az alispán jelentését a választmány egyhangú elismeréssel tudomásul vette. Majd következett a pénztári jelentés, mely szerint

a kultúregylet tőkéje 30393 korona. 450 alapító, 550 rendes és 484 partoló tagja van az egyesületnek. A közgyűlést június hó 14-én tartják meg.

## UJDONSAGOK.

— **A kassai kereskedők köre tagjai** május hó 14-én délután fél 3 órakor a m. kir. dohánygyárat és a javító intézetet megtekintik, melyre vendégeket szívesen látnak. Gyülekezés a kör helyiségében Fő-utca 64. I. emelet.

— **A kassai muzeum gyarapodása.** *Puky József cs. és kir. kamarás,* akinek a kassai muzeum egész termet betöltő igen értékes régészeti, irodalmi és néprajzi műtárgyat köszön, újabb ismét hét ládányi ajándékkal gyarapította a muzeumot. Az ajándék tárgyat képező becses könyvek a muzeum könyvtárában nyertek elhelyezést s itt rövid időn belül az olvasó közönség rendelkezésére állanak; a szebbnél-szebb néprajzi és régészeti tárgyakból azonban csak kevés volt kiállítható, nagyobb részüket a hely szűke miatt el kellett raktározni. A közszemlére tett darabok között figyelmet kelt egy XVIII. századi teljesen ép nyereg s néhány ritka népies hangszer.

— **A fagyos szentek.** Tegnap tartotta bevonulását *Pongrácz,* az első fagyos szent, hogy nyomban bekukkantson utána a másik kettő is, némi ijedelemben tartva azokat, akik a föld terményéből élnek és akik Meteor időjósban még nem bíznak eléggé. Meteor, akinek az idén megint szerencsés esztendeje kezdődik, már jó ideje azt hangoztatja, hogy az idén a fagyos szentek nem fognak számítani. Tisztelegesen, becsületlenül viselik magukat és ha mégis lesz valami baj, az nekik jut ki, mert semmi örömmük sem fog telni abban, hogy fagyban, vagy dérbén gázoljanak. Az a meleg, amely most játszik velünk, szintén Meteor mellett szól, ám bátor nem egyszer megtörtént már az is, hogy ilyen melegek után a fagyos szentek éppen úgy érvényesültek, mint akkor, amikor hűvös epok vezettek be őket. No, de reméljük, igaza lesz a derék Meteorunknak s a félelmetes szentek nem csinálnak az idén semmi galibát.

— **A fák és madarak napja Kassán.** *Apponyi Albert* gróf kultuszminiszter rendeletéhez híven a kassai községi elemi iskolákban ma tartották meg a fák és madarak napját. A tanítótestület vezetése alatt a gyermekcsereg a szabadba rándult, ahol a tanítók tanulságos előadást tartottak a fákról és madarokról.

— **Halálozás.** *Pongrácz Albert* mérnök neje Kassán rövid szenvedés után elhunyt. Ma délután temették el nagy részvét mellett.

— **Kassa az országos mentő kongresszuson.** A budapesti önkéntes mentőegyesület fennállásának 20 éves fordulójára alkalmából május 16 és 17-én a fővárosban ünnepségekkel egybekötött kongresszust tart. A kongresszuson Kassa város részéről *Wandracsek Jenő dr.* városi tisztí főorvos vesz részt.

— **A frigyevágásai ügy,** mely a közelmúltban országszerte port vert fel, ismét felszínre kerül, amennyiben a löcsei kir. ügyészség a büntető eljárás s illetve nyomozás befejezése után az ügyet megszüntette. Mint Frigyevágásáról értesítik lapunkat, *Andrásovsky István* ottani róm. kath. plébános *Papp Gizella* volt tanítónő ellen, aki megtámadtatásáról költött híreket bocsátott utnak s ezzel kipellengérezte országvilág előtt a frigyevágási tótokat, rágalmazás miatt legközelebb meg fogja tenni feljelentését.

— **Függetlenségi pártünnep.** A borsodmegyei függetlenségi párt szép ünnep kíséretében adta át *Majtényi Ádám* országgyűlési képviselőnek a borsodmegyei függetlenségi párt elnökének a párt fehér lobogóját, a melyet az általános képviselőválasztások után a pártnak a megyében kivívott teljes győzelem emlékére készítettek. Az ünnepen, mely Mezőnyáradon folyt le, a párt intéző bizottsága testületileg jelent meg. Ott voltak a többek közt *Kubik Béla* főispán, *Bottlik István* és *Melczor Géza* országgyűlési képviselők, *Halassy József* kamarás, *Huszthy Béla* és mások. Az ünnepen a pártelnököt, a ki negyven év óta áll a függetlenségi eszmék szolgálatában, meleg ovációban részesítették.

— **Veszélyes ugrás.** *Kubisz Zsófi* szepessümei leány vasárnap az esti személyvonattal hazafele utazott. Amint észrevette, hogy a vonat, mely azelőtt Szepessümegeen megállott, tovább halad, a vasuti kocsiából kiugrott, de oly szerencsétlenül zuhant a földre, hogy eszméletét veszítette s azóta sem tért öntudathoz. Az orvosok szerint nincs felépülésre reménye.

— **Pánszláv fészkelődés.** A tótság, *Björnson* elnyomott népe, mégsem érezheti magát olyan rosszul nálunk. Nap-nap után kapunk hírt pánszláv mozgalomról s csodálatosképpen mindig a tótok a támadók. Egyszer a törvény ellen lázadnak, máskor magyarérmelmű fajrokonaitak inzultálják. Most újabb felháborító dologról kaptunk hírt. *Ruttkárol* jelentik: A turóczzsentsmártoni ev. hitközség vonakodik a miniszterium által megküldött Magyar Hymnus szövegét népiskolájában kifüggeszteni, arra hivatkozva, hogy sem az 1907. évi XXVII. t. c., sem pedig az erre vonatkozó utasításban nincs szó a Hymnus kifüggesztéséről.

— **Kelengyesegély Ó Felsége jubileuma alkalmából.** A Gizella-Egylet kölcsönös élet- és hozománybiztosító intézet igazgató-tanácsa Bécsben legutóbbi ülésén elhatározta, hogy Ó Felsége 60 éves jubileumát, az Uralkodó szándékának megfelelően, emberbaráti ténykedéssel ünnepli meg. Az intézeti tisztviselők részére egy jubileumi gyógysegély alapot létesít. Továbbá egy az intézet kebelében fennálló alapból, amelyből az utolsó 20 évben szegény leányok között 258.824— korona kelengyesegély osztott szét, a jubileumi évben a másnemű kelengye segélyeken kívül 50 szegény menyasszony között egyenként 500— koronájával, összesen tehát 25.000— korona lesz „jubileumi segély” címen készpénzben kiosztva. A hajdan az intézetnél biztosítva volt leányokon kívül főleg — az intézet egész működési terén — u. m. Magyarországon, Ausztriában és Németországban az állam vagy a hadsereg szolgálatában álló egyének leányai lesznek figyelembe véve. A bélyegtelen, szegénységi bizonyítvánnyal és másnemű mellékletekkel ellátott írásbeli kérvények a Gizella-Egylet igazgatóságához Bécs, I. Franz Josefs-Kai 13. ez év október hó 1-ig küldendők be.

— **Az 1908. évi pozsonyi virágjátékok alkalmából** kitűzött pályadíjak. A folyó évi június hó 8-án, pünkösd hétfőjén tartandó első magyar virágjáték pályadíjaira a rendező bizottság nyílt pályázatot hirdet. Rendes jutalomban részesül: 1. A legjobb lírai költemény. Jutalma élő virágcsokor himzett szalaggal. *Lónyay Elemérné* grófné *Stefania kir. hercegasszony*, mint virágkirálynő tiszteletdíja. 2. A legjobb vallásos költemény (epikus vagy lírikus). Jutalma arany ibolyavirág. A pozsonyi róm. kath. autonóm hitközség ajándéka. 3. A legjobb hazafias költemény. (Tárgya Pozsony multjából merítendő). Jutalma arany cserégergő. Pozsony szab. kir. város ajándéka. 4. A legjobb virágének (szerelmi dal). Jutalma arany tulipán. A pozsonyi Toldy-kör ajándéka. 5. A hazaszeretetet dicsőítő legjobb, népies költemény (dallamra). Jutalma aranyozott ezüst serleg. A *Bouressi-házaspár* ajándéka.



### Klobusitzky-utcán

a Forgách-féle kastély, parkkal, sarokház és építkezési telkek előnyös fel: tétélek mellett eladók. :: Bővebbet Dr. SZAUBERER és Dr. HERCZ ügyvédek irodájában Fő-u. 29.

### ELEKTRO-BIOSCOP

Az Erzsébet téren.

Ma nagy előadás katona-zenével.

#### MŰSOR:

Május 14. és 15-én.

1. Moszkvai kozákok. (Eredeti felvétel 1200 m.)
2. Modern Sámson. (Humoros.)
3. A kis halászléány. (Dráma.)
4. Önagsága biciklizik. (Humoros.)
5. Szenvedélyes regényolvasók. Hum. (1220. m.)
6. Munkás becsülete. (Dráma. 1400 m.)
7. Kicsérélt pezsgős üveg. (Humoros.)
8. Vesta szűz. (Nagyon megható, színezett 2200 m.)

Naponta érkező ujdonságok műsoron kívül lesznek bemutatva.

Műsorváltás mindenkor fenntartva.

Előadások kezdete hétköznap este pont fél 8 és 9 órakor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 3-tól este 11-ig óránként.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik hely 80, III-ik hely 60, IV-ik hely 40 fillér.

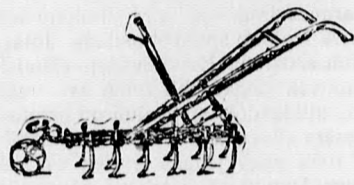
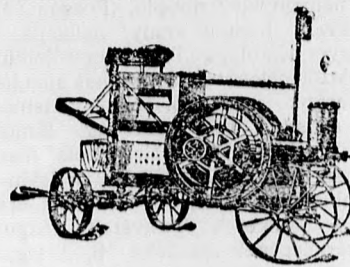
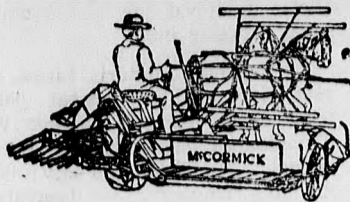
Négyesy és Winkler tulajdonosok.

## Mc Cormick

amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-utca 12  
Knecht E. John igazgató.  
Mc Cormick kévekötő-aratógépei és marokrakó-aratógépei a magyar viszonyoknak megfelelően külön lesznek gyártva.  
Ez nem üres frázis, hanem tény!



Összes gyártmányainkról szóló képer katalógusunkat kívánatra bérmentve küldjük.

Hirdetések felvétetnek a kiadóban

## NAPONTA EGY FŐNYEREMÉNY GAEDICKENÉL!

Immár szállóigévé vált ez a mondás, mert a most befejezet 6. osztály alkalmával nem volt huzási nap, hogy Gaedicke bankháza ügyfeleit egy főnyereményről nem értesítette volna.

Az eddig elért fényes eredményeink utolérhetetlenek.

Kisértse meg szerencsáját

### GAEDICKE bankházában

s Ön bizton számíthat eredményre!

A XXII-ik sorsjáték, I. osztályu huzásához mely május hó 21-én és 23-án leszen,

ajánlunk:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad	sorsjegyet
12.—	6.—	3.—	1.50	koronáért.

Postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

Naponta egy  
főnyeremény  
Gaedickenél!

## GAEDICKE

bankház Budapest  
Kossuth Lajos-u. 11.

Naponta egy  
főnyeremény  
Gaedickenél!

Kiadó: Murányi József.

Nyomatott VITÉZ A. UT. KASSA.